

CLEANTECH

– fra lineær til cirkulær økonomi

Der er et påtrængende behov for at skifte fra en ”brug og smid væk” kultur til et samfund, hvor vi genanvender og gentæner ressourcekredsløbene. FNs 17 verdensmål fra 2015 viser vejen mod 2030 og skal sikre kursen mod en mere bæredygtig udvikling.

Teknologien kan gøre – i hvert fald en del af arbejdet – og her har især cleantechsektoren åbenlyse potentialer. Danmark har længe været anerkendt for sin førende position, når det gælder cleantechteknologier.

At fastholde og udvikle de grønne styrkepositioner kræver dog målrettet fokus på en række indsatsområder. IDA har derfor udarbejdet ”Cleantech – fra lineær til cirkulær økonomi”. Rapporten indeholder 29 anbefalinger, der understøtter udviklingen af en dansk cleantechsektor, og samtidig sikrer, at vi i de kommende år kommer nogle skridt nærmere til at indfri de 17 verdensmål.

”Cleantech – fra lineær til cirkulær økonomi” bygger på input fra fagfolk, herunder IDA-medlemmer, som har særlig indsigt på områderne energi, vand og affald. Det er hver især sektorer, der står centralt – men selvsagt ikke alene – når det gælder om at bidrage til en bæredygtig omstilling.

IDA ANBEFALER

Forskning er udgangspunkt for fremtidens cleantech-branche

1. Danmark skal op i top 5 inden for teknisk og naturvidenskabelig forskning, når der måles på omkostninger til forskningshovedområder i forhold til BNP.
2. Forsyningsselskaber skal have mulighed for at afsætte en procentdel af omsætningen til forsknings- og udviklingssamarbejde.
3. Flere Living Labs og andre demonstrationsmiljøer i Danmark samt etablering af et nationalt koordinerende sekretariat

Finansiering af cleantech-iværksættere – offentlige fonde har en særlig rolle

4. De offentlige investeringsfonde – som fx Vækstfonden, Danmarks Grønne Investeringsfond og Innovationsmiljøerne – skal have en særlig forpligtelse til og mulighed for at investere i danske virksomheder, som skaber et forretningsgrundlag inden for FN’s 17 verdensmål.
5. De offentlige demonstrations- og udviklingsmidler bør stige frem til 2020. Fx bør EUUDP lande på min 710 mio. kr. i 2020.

Kompetencer og uddannelse er fundamentet for levedygtig cleantech

6. Optaget på de tekniske og naturvidenskabelige uddannelser bør øges – vel at mærke uden at gå på kompromis med kvaliteten, ligesom der skal sikres tilstrækkelig finansiering.
7. Bedre efteruddannelsesstilbud på de tekniske og naturvidenskabelige områder gennem en pulje til udvikling og udbud af teknisk efter- og videreuddannelse.
8. Øget tiltrækning af udenlandske specialister via nye samarbejder og branchekampagner.

Ambitiøse mål er afgørende for udvikling af cleantech

9. Fjernvarmeforsynings- og affaldsloven ændres, så fjernvarme- og affaldsselskaberne kan etablere datterselskaber, der – sammen med komponent- og entreprenørvirksomheder – kan deltage i systemeksport.
10. Klare og ambitiøse nationale krav og mål på miljø- og vandområdet. Afgifter og intelligent regulering er væsentlige værktøjer for at indfri målene.

11. Ny opgørelsesmetode for genanvendelse i EU, så affaldsstatistikken ikke kun afspejler mængden af genanvendelse, men også kvaliteten af genanvendelse.
12. Byggeregulering skal tage højde for krav til genanvendelse af byggematerialer. Der er behov for udvikling og forskning i genbrugsmaterialers holdbarhed m.m. Dokumentationskrav om genbrugsmaterialer i byggeriet kan styrkes.
13. Der bør udarbejdes nationale mål for brugen af sekundære råstoffer.
14. Anvisningsretten på husholdningsaffald ligger i dag hos kommunerne. Hvis reglerne ændres, er det vigtigt, at kommunerne fortsat kan byde på affaldet.
15. Fælles offentlige-private selskaber. Udviklingen af et reelt marked for genanvendte ressourcer kræver mulighed for at det offentlige og private går sammen om etablering af selskaber i en tidsbegrænset periode.
16. Opmærksomhed om, at en dansk klimaindsats ikke kun bør rette sig mod reduktioner af CO₂, men også metan og lattergas.

Det offentlige hjemmemarked gør en grøn forskel

17. De offentlige myndigheder skal have mål for klima- og miljøkrav ved indkøb. Indkøbene skal løbende monitoreres, ligesom der bør være stikprøvekontrol af, om cleantech-leverandører lever op til kravene.
18. Der skal videreudvikles og anvendes redskaber og standarder, som kan gøre det lettere at købe cirkulært ind
19. Forum for Bæredygtige Indkøb, Partnerskabet for offentlige grønne indkøb og Rejseholdet for grønne indkøb skal sikres en fast og stabil finansiering på finansloven.
20. Eksperimenter med innovative udbudskontrakter af fx 8 års varighed, hvis det kræver meget innovation fra virksomheden.
21. De tværfaglige kompetencer i de offentlige forvaltninger inden for klima- og miljøvenlige indkøb skal styrkes. Den offentlige forvaltning bør måles på andet end økonomiske parametre, så den grønne udvikling tilgodeses.

Fremtidens forsyningsselskaber — plads til teknologiudvikling og eksport

22. "Hvile i sig selv" princippet gælder i dag for vand, affald og fjernvarme. Så længe der er evidensbaseret benchmarking på tværs af forsyningsvirksomhederne, så er hvile i sig selv princippet fornuftigt og værd at fastholde.
23. Sikre en professionel kompetent bestyrelse – både med fagteknisk og økonomisk indsigt. Det skal være op til de enkelte bestyrelser at beslutte, hvor mange bestyrelsesmedlemmer, der skal være.
24. Effektiviseringsgevinster skal kunne bruges til udvikling af og investering i nye teknologier.
25. Der bør udvikles videnskabeligt baserede benchmarkingmetoder, som både måler på økonomiske gevinster, men også giver mulighed for at fastsætte en værdi for andre samfundseffekter, som forsyningsselskaberne varetager.

Et erhvervsfremmesystem som understøtter cleantech-branchen

26. Den nationale og regionale erhvervs- og innovationsfremmeindsats skal fokuseres, så der opnås større kritisk masse i indsatsen. Aktiviteterne skal særligt have fokus på ny teknologi, globalisering og ressourcer, og der bør udarbejdes en landsdækkende kvalitetssikring af rådgiverne.
27. Det bør undersøges, om der vil være synergieffekter ved at sammenlægge de forskellige cleantech-kllyngenetværk, etableret af stat, regioner og kommuner.
28. Eksportfremme indsatsen og udviklingsbistanden bør i endnu højere grad både forbedre modtagerlandenes klima og miljø – og samtidig understøtte danske cleantech-styrkepositioner.
29. Udviklingen af danske standarder inden for cleantech-produkter og -services skal styrkes i Dansk Standard.